

Til Folketingets Socialudvalg

6.august 2025

Vedr. ulovlige adoptioner fra Chile til Danmark i perioden fra 1973-?

Folketingets socialudvalg har siden februar 2020 været orienteret om mulige ulovlige og irregulære adoptioner fra Chile til Danmark, som fandt sted i perioden under Pinochets diktatur (11. september 1973) og frem til en endnu ikke nærmere fastsat dato og årstal.

Jeg henvender mig til udvalget for at orientere om, at der i Chile aktuelt opleves store fremskridt i processen for at afdække de faktiske forhold om denne gruppe, som chilenerne selv kalder "Chiles stjålne børn".

Baggrund:

Sagen blev bragt til Socialministerens kendskab i februar 2020 af undertegnede, på baggrund af mange års privat undersøgelse af de potentielt ulovlige forhold omkring adoptioner fra Chile.

Der blev iværksat en undersøgelse som blev foretaget af Ankestyrelsen, som blev offentliggjort i april 2021 (samme dag som genåbningen af landet efter COVID-19).

Denne undersøgelse, herunder undersøgelse af enkeltpersoners individuelle adoption fra Chile til Danmark konkluderede, at det ikke kunne udelukkes at ulovligheder kunne have fundet sted i forbindelse med adoptionsvirksomhed fra Chile til Danmark.

Chile-undersøgelsen blev fulgt op af yderligere lande-undersøgelser, også disse i regi af Ankestyrelsen.

Seneste udvikling i Danmark

I juni 2025, 5 år efter sagen første gang blev indbragt for udvalget og Ministeren, er der vedtaget en "historisk undersøgelse" af adoptionsområdet og det er understreget af forligskredsen omkring denne aftale, at undersøgelsen ikke skal forholde sig til at placere et juridisk ansvar, hverken efter dansk lovgivning eller efter internationale konventioner eller forordninger.

Manglende vilje til juridisk afdækning

Fremdriften i denne sag er urimelig langsommelig for mange adopterede, nu voksne, danske statsborgere. Deres mulighed for at opnå genforening med deres biologiske familiemedlemmer og deres muligheder for at opnå retfærdighed svinder, for hver dag der går.

Det opleves som krævende at flere folkevalgte, herunder flere socialministre, gentagne gange har understreget, at det ikke vil være muligt at retsforfølge danske repræsentanter, der måtte have haft en aktiv rolle i at muliggøre ulovlige adoptioner til Danmark. Dette vækker især undren, fordi de danske repræsentanter indenfor de danske adoptionsbureauer dengang havde en praksis, der var baseret direkte på delegering fra det daværende Justitsministerium, som man således bør kunne have tillid til. Disse bureauer og deres kontaktpersoner, chauffører og andre direkte samarbejdspartnere, bør således også allerede dengang have haft pligt til at agere indenfor rammerne af den danske lovgivning og FNs Menneskerettighedskonvention.

Den Chilenske stat vil nu retsforfølge

Det er 5.8.2025 besluttet, at Chile vil efterforske de mange sager om mulige ulovlige bortadoptioner, herunder kidnapning og trafficking af børn i alle aldre. Chile har i samme forbindelse vedtaget at ophæve forældelsesfristen i disse sager.

Dette betyder, at man i Chile nu vil åbne efterforskningsmæssige skridt for at afdække, hvordan kidnapning, trafficking og bortadoption af børn til udlandet, herunder Danmark, samt identitetsforfalskning og fratagelse af basale menneskerettigheder i samme forbindelse, har kunnet lade sig gøre.

Det må forventes, at der i den forbindelse vil fremkomme indicier og beviser i form af navnelister, brevveksling mellem aktører i Chile og udlandet, herunder Danmark, samt andre oplysninger, der må forventes at blive benyttet til at belyse sagerne i det chilenske retsvæsen.

Beviser, der måtte vedrøre sager om danske statsborgere, vil forventeligt kunne udleveres til disse statsborgere efter anmodning, herunder også om forhold, der angår irregulære eller evt. ulovlige handlinger i forbindelse med adoptionsprocessen i Danmark.

Appel om at sikre arkivmateriale fra DIA

Derfor appellerer jeg nu endnu engang til jer om at sikre forsvarlig opbevaring af den af DIA arkiverede dokumentation. Dokumentation, i form af blandt andet brevveksling mellem chilenske Ruth Chia og den danske direktør i AC Børnehjælp, Folmer Lund Nielsen, og andet potentielt bevismateriale. En del af dette befinder sig i arkiver, der er overdraget i forbindelse med lukning af DIA.

Danske arkiver indeholder materiale af relevans for den chilenske proces

Det kan ikke udelukkes at der i brevvekslingerne med samarbejdspartnere fra flere af de lande, som samarbejdede med danske bureauer, indgår oplysninger, der kan hjælpe adopterede til at finde tilbage til deres oprindelige identitet og dermed deres oprindelige familier.

På samme måde vil der i arkivalierne på dansk grund sandsynligvis kunne findes dokumentation der kan kaste lys over om, og evt. i hvilken udstrækning, man hos danske bureauer har været vidende om at konventionsstridige handlinger har fundet sted.

En række skriftlige arkivalier har desuden direkte betydning for den retsproces, der nu begynder i Chile, idet der i de danske arkiver opbevares beviser på en række handlinger, der blev foretaget i direkte i strid med den chilenske lovgivning, dengang såvel som det ville være lovstridigt i dag.

Mulige vidnesbyrd fra nulevende, forhenværende ansatte hos AC Børnehjælp

Det er ingen hemmelighed, at en del af de ansatte, der dengang arbejdede indenfor adoptionsfeltet i Danmark har haft afgørende opgaver i relation til processer omkring adoptioner til Danmark. En del af disse fhv. medarbejdere er fortsat i live og fuldt ud i stand til at afgive deres vidnesbyrd, ligesom det vil være muligt at sikre at eventuelle private arkiver udleveres til myndighederne, hvis der i jeres kreds af folkevalgte kan opnås enighed herom inden det er for sent.

Opfordring

Jeg opfordrer til at I som udvalg hurtigt foretager de fornødne, rigtige skridt for at sikre, at al dokumentation bliver tilvejebragt og opbevares forsvarligt. Det bør ligeledes sikres, at eventuelle beviser der kan skabe videre fremdrift i en kommende juridisk og myndighedsmæssig proces i Danmark tilvejebringes, uden unødigt ophør eller yderligere årelange udvalgsdrøftelser og forhandlinger. Det må være i de nu voksne adopteredes tarv at det land, de er vokset op i (Danmark), står for at sikre deres rettigheder, og dermed sparer dem for at være tvunget til at tilvejebringe dokumentation via efterforskningen i Chile.

Venlig hilsen
Christina Birkemose

